

І.А. Бігдан, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ІНТЕГРОВАНИСТЬ ІЗ ЗАГАЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Серед принципів ефективного управління фінансовою діяльністю визначальне місце належить інтегрованості фінансового менеджменту із загальною системою управління підприємством. Безперечно, прийняття управлінських рішень у будь-якій сфері діяльності підприємства прямо або опосередковано впливає на якісні та кількісні параметри його фінансової діяльності. Інтегрованість (від «інтегрований» – оснований на інтеграції, об'єднанні) означає комплексність, об'єднання елементів у ціле.

В літературних джерелах фінансовий менеджмент визначають як складову функціональної системи управління підприємством, яка пов'язана з операційним, інвестиційним менеджментом, менеджментом персоналу та іншими підсистемами управління, а відтак, має загальну цільову спрямованість, функції як керуючої системи, напрямки реалізації політики управління, механізм управління, системи його забезпечення. Однак, кожна підсистема менеджменту здебільшого представлена виокремлено. Визначається її місце в функціональній системі управління підприємством, завдання, принципи, методи управління і т.п. Що стосується принципу інтегрованості – лише вказується на наявність зв'язку між підсистемами управління. На нашу думку, відсутність досліджень системних взаємозв'язків між фінансовим менеджментом та іншими складовими менеджменту не дозволяє сформуванню цілісного бачення формування та функціонування загальної системи управління підприємством. Не визначені чіткі ознаки взаємозв'язків окремих складових підсистем менеджменту, зокрема, фінансовий та інвестиційний менеджмент, фінансовий та інноваційний менеджмент, інноваційний та інвестиційний менеджмент, фінансовий та страховий менеджмент, фінансовий та маркетинговий менеджмент тощо. Неоднозначні підходи і до структурування системи фінансового менеджменту. Деякі вчені в якості його підсистеми досліджують маркетинговий менеджмент. Інвестиційний та інноваційний менеджмент ототожнюються або їх розглядають як окремі підсистеми менеджменту.

Для визначення взаємозв'язків між фінансовим менеджментом та іншими складовими управління підприємством зазначимо, що управління – це професійна діяльність, спрямована на оптимальне

формування, мобілізацію та рух усіх видів ресурсів (матеріальних інтелектуальних, фінансових, трудових) шляхом застосування різноманітних методів, прийомів, принципів управління. Об'єкти управління складають систему менеджменту і є її підсистемами. В літературі виділяють наступну послідовність об'єктів управління і відповідні їм підсистеми: 1. персонал організації → менеджмент персоналу; 2. виробництво → операційний менеджмент; 3. фінанси → фінансовий менеджмент; 4. ринок → маркетинговий менеджмент; 5. матеріальні інформаційні потоки → логістика; 6. якість продукції → менеджмент якості; 7. проекти → інвестиційний менеджмент; 8. знання → менеджмент знань.

На нашу думку, представлена об'єктно-орієнтована система менеджменту потребує уточнення. Безперечно, менеджмент персоналу є її визначальною підсистемою (формування, підбір та підготовка персоналу). Логічно до складу цієї підсистеми включити менеджмент знань. менеджмент персоналу взаємопов'язаний з фінансовим менеджментом з точки зору його організаційного забезпечення. Але будь-яка господарська діяльність потребує формування оптимального обсягу ресурсів, їх поповнення та підтримки, раціонального розподілу та використання, що забезпечить стабільні темпи розвитку підприємства, стійкий фінансовий стан, конкурентні позиції на ринку. Саме це забезпечується через реалізацію функцій фінансового менеджменту, а відтак, ця підсистема повинна займати друге місце в загальній системі управління. Отже, фінансовий менеджмент забезпечує функціонування підсистеми операційного менеджменту (виробничого), до якої доцільно віднести і менеджмент якості. Інвестиційний менеджмент слід розглядати як підсистему фінансового менеджменту виходячи з його функцій як спеціальної сфери управління підприємством. Втім, фінансовий менеджмент має зв'язки з маркетинговим менеджментом з точки зору інформаційного (ринок, конкуренти, цінова політика тощо), методичного (експертні методи, SWOT-аналіз) забезпечення управління. Стосовно логістики ця підсистема менеджменту займає проміжну ланку між операційним та фінансовим менеджментом. З одного боку, управління постачанням запасів, їх використання у виробництві, збут готової продукції є об'єктом операційного менеджменту. З другого боку, оптимізація їх розміру, загальної суми, матеріальних потоків, забезпечення виробництва та реалізації відповідними запасами є завданнями фінансового менеджменту. Отже, фінансовий менеджмент інтегрований з загальною системою управління підприємством та безпосередньо впливає на всі підсистеми менеджменту.